



~ Методологија ~

ГОДИШЊЕ ИСТРАЖИВАЊЕ О УПОТРЕБИ ИНФОРМАЦИОНО-КОМУНИКАЦИОНЕ ТЕХНОЛОГИЈЕ У ДОМАЋИНСТВИМА И ПОЈЕДИНАЧНО

ПРАВНИ ОСНОВ

Статистичка активност се проводи на основу Закона о статистици Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“ број 85/03) и Статистичким програмом Републике Српске за период 2013-2017.

МЕТОДОЛОШКЕ ОСНОВЕ

ЦИЉ И САДРЖАЈ СТАТИСТИЧКЕ АКТИВНОСТИ

Истраживање о употреби информационо-комуникационих технологија у домаћинствима и појединачно (ИКТ-ДОМ) Републички завод за статистику проводи као годишње истраживање са циљем да се добије потпунија слика о степену развоја информационог друштва у Републици Српској. Резултат ове статистичке активности су подаци о заступљености информационо-комуникационих технологија у домаћинствима, употреби рачунара, интернета и информатичкој писмености становништва. Ови подаци су веома важан извор код креирања, реализације и унапређења политика у области информационог друштва у Републици Српској.

ЈЕДИНИЦЕ ПОСМАТРАЊА / ЈЕДИНИЦЕ АНКЕТИРАЊА

Јединице посматрања су лица старости од 16 до 74 године и њихова домаћинства. Јединица анкетања је члан изабраног домаћинства. Изабрана лица одговарају на питања из упитника у своје име, а дозвољена је могућност да у њихово име одговара други члан домаћинства.

ОБУХВАТ

Према методологији Евростата обухваћена су домаћинства са најмање једним чланом старости између 16 и 74 година живота као и појединци исте старосне доби.

Анкетом се не обухватају колективна домаћинства (дом или хотел за самце, студентски, ђачки дом, дом за дјецу и омладину са посебним потребама, дом за социјално угрожено дјецу, дом за пензионере, старе и изнемогле, други домови за збрињавање и његу, самостани, манастири, интернати и сл.).

МЕТОД И ПЕРИОДИКА ПРИКУПЉАЊА ПОДАТАКА

Прикупљање података обавља се једанпут годишње на бази узорка телефонским интервјуисањем које је праћено путем рачунара (CATI). Узорак је дизајниран као двоетапни случајни узорак стратификован по типу насеља. Јединице прве етапе су пописни кругови, а јединице друге етапе су домаћинства. Референтни период је вријеме за које се вршило прикупљање података. За највећи број питања референтни период су три мјесеца, а за нека питања 12 мјесеци која су претходила интервјуисању.

ОБАВЕЗА ЗАШТИТЕ ПОВЈЕРЉИВИХ ПОДАТАКА

Према члану 27. и члану 28. Закона о статистици Републике Српске и у складу са Правилником о заштити повјерљивих података, Завод је обавезан да заштити достављене повјерљиве податке. С тим у вези, податке прикупљене у статистичке сврхе, Завод не смије користити за друге намјене и објављивати као појединачне.

ДЕФИНИЦИЈЕ

ADSL (Asymmetric Digital Subscriber Line) Асиметрична дигитална претплатничка линија: Широкопојасна дигитална трансмисиона технологија која користи постојећу телефонску линију и допушта истовремено слање података и комуникацију гласом.

Бит: Најмања јединица информације у рачунарству. Приказује се у бинарном приказу са 1 или 0, у логичком приказу са true или false. Низ од 8 бита је бајт.

Широкопојасни приступ интернету (Broadband): Начин повезивања на интернет који омогућује велике брзине преноса података и представља комуникациони систем чији носилац (нпр. оптички кабл) преноси умножене податке истовремено док су појединачни подаци модулисани на посебним фреквенцијама.

Претраживач: Софтверско рјешење за претраживање по интернету. То је програм, апликација која се користи за учитавање интернет страница и других садржаја на интернету. Најпознатији претраживачи су Internet Explorer, Mozilla Firefox, Google Chrome итд.

Dial-up модемска конекција: Тип интернет конекције гдје се повезивање на мрежу остварује помоћу телефонске линије.

Дигитални производи или услуге: Роба или услуге које могу да се наруче и испоруче путем компјутера, тј. Интернета (нпр. музика, филмови, видео игрице).

Преузимање (Download): Процес копирања докумената на кориснички компјутер са неког другог компјутера или компјутера у оквиру интернет сервиса.

Дигитална претплатничка линија DSL (Digital Subscriber Line): Врста брзе широкопојасне интернет конекције помоћу стандардних телефонских парица.

Електронска трговина: Куповина или продаја добара или услуга путем интернета.

Електронска пошта: Електронски пренос поруке, укључујући текст и прилоге (attachment), с једног рачунара на други рачунар, путем интернета.

GPRS (General Packet Radio Service): Протокол који бежичним путем обезбјеђује пренос путем GSM мреже.

3G мрежа је трећа генерација мобилне телефоније омогућава пренос текста, звука, слике телевизије, брзине до 14Mb/s.

Интернет: Глобални електронски комуникациони систем сачињен од великог броја међусобно повезаних рачунарских мрежа и уређаја, који размењују податке користећи заједнички скуп комуникационих протокола.

Network: Група рачунара и других јединица који су повезани и омогућена им је међусобна интеракција. Највећа мрежа је интернет, скуп свих свјетских мрежа.

Вирус је рачунарски програм чије покретање и учитавање изазива оштећење или брисање података на рачунару.

WiFi је бежична мрежа гдје се подаци између два или више уређаја преносе помоћу радио фреквенција и одговарајућих антена.

ОБРАДА ПОДАТАКА

Контрола и обрада статистичког материјала након интервјуисања је организована у централи Републичког завода за статистику Републике Српске.

Приликом анкетирања лица, као чланова узорком изабраних домаћинстава, подаци се директно уносе у BLAISE апликацију. У апликацију за унос анкетних података уграђене су контроле које онемогућавају да се у базу унесу рачунски и логички неисправни подаци. То су »HARD« и »SOFT« контроле које упозоравају и заустављају унос, док се не унесу исправни подаци. Овакав начин уноса обезбјеђује базу са логички и рачунски исправним подацима.

Подаци прикупљени од анкетираних лица, представљају основу за процјену података за цијелу популацију кроз поступак прондерисања података. Пондери су израчунати у два корака. У првом кораку сваком домаћинству изабраном у узорак, додјељен је пондер узорка, који је израчунат као реципрочна вриједност вјероватноће избора појединог домаћинства. У другом кораку извршено је прилагођавање по основу неодзива. Није урађена постстратификација, односно прилагођавање пондера по старосним групама и полу због непостојања поузданих процјена становништва по полу и старосним групама. Агрегирањем пондерисаних података на доменима од интереса, израчунавају се оцјене непознатих параметара популације. Након формирања базе података ради се анализа, табелирање и објављивање података.

УСАГЛАШЕНОСТ СА МЕЂУНАРОДНИМ ПРЕПОРУКАМА И СТАНДАРДИМА

Истраживање о употреби информационо-комуникационих технологија у домаћинствима и појединачно усаглашено је са методологијом Евростата (Регулативе Европског Парламента и Савјета бр. 808/2004 и бр.1006/2009, те Регулатива Комисије (ЕУ) бр. 1196/2014 и бр. 2015/2003).

ОРГАНИЗАЦИЈА ПРОВОЂЕЊА СТАТИСТИЧКЕ АКТИВНОСТИ

ОРГАНИ ЗА ПРОВОЂЕЊЕ АКТИВНОСТИ

У складу са Статистичким програмом Републике Српске за период 2013-2017. године, припрему, организацију и спровођење истраживања, као и обраду прикупљених података, врши Републички завод за статистику Републике Српске.

ОБАВЕЗА ДАВАЊА ПОДАТАКА

Обавеза давања података Заводу заснива се на члану 8. Закона о статистици Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, бр. 85/03).

ВРИЈЕМЕ ПРИКУПЉАЊА ПОДАТАКА

Прикупљање података анкетирањем телефоном праћено путем рачунара обавља се током маја текуће године.

ИНСТРУМЕНТАРИЈУМ

За провођење истраживања о употреби информационо-комуникационих технологија у домаћинствима и појединачно утврђени су следећи методолошки инструменти:

- Списак домаћинстава изабраних у узорак
- Упитник – ИКТ- ДОМ.

ПУБЛИКОВАЊЕ

Подаци се публикују за ниво Републике Српске у облику годишњег саопштења на службеној веб страници Завода www.rzs.rs.ba. Тумачење публикованих података у искључивој је надлежности Републичког завода за статистику Републике Српске.

Припремила:

Александра Ђонлага

Посљедње ажурирање:

22.02.2016.